

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Головною частиною фінансової роботи на підприємстві є фінансовий аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. Тому, фінансовий стан - стан фінансів підприємства, що характеризується сукупністю показників, що відображають процес формування і використання його фінансових ресурсів. Значимо, що призначенням фінансового аналізу є оцінка фінансових результатів і фінансового стану підприємства, а також економічна діагностика майбутнього потенціалу. Основною ціллю аналізу фінансового стану є обґрунтування та інформаційне забезпечення прийняття підприємством управлінських рішень за такими основними видами його діяльності:

- операційна діяльність (управління фінансовими результатами діяльності, поточна прибуткова політика, ефективне використання фінансових ресурсів);
- фінансова діяльність (управління джерелами формування фінансових ресурсів та їх розподілом, управління пасивами та ін.);
- інвестиційна діяльність (управління структурою, обсягами та складом активів підприємства, вибір і реалізація інвестиційних проектів)

В практиці вітчизняних підприємств найчастіше для аналізу фінансового стану застосовують метод фінансових коефіцієнтів: ліквідності, стійкості, заборгованості, оборотності, прибутковості. Після цього здійснюється порівняння значень показників з нормативними, середньогалузевими, а також зі значеннями попередніх періодів. Нормативні значення показників є основою для порівняння. В різних країнах нормативні значення показників фінансового стану відрізняються. Отже, можна зробити висновок, що аналіз фінансового стану дає змогу оцінити поточний (моментна оцінка) та перспективний стан (інтервальна оцінка) підприємства, проаналізувати його короточасну чи довготривалу платоспроможність. Для аналізу фінансового стану підприємства можна використовувати найрізноманітніші прийоми. Їх кількість і широта застосування будуть залежати від конкретних цілей та завдань за якими проводиться аналіз.

На сьогодні в світовій практиці склалися досить стабільні підходи щодо аналізу фінансової звітності підприємств і формування висновків та рекомендацій за результатами аналізу. Також використовують математичні моделі, за допомогою яких формують узагальнений показник фінансового стану підприємства. Серед таких методів заслуговують на увагу моделі оцінки ймовірності банкрутства Альтмана, Спрінгейта, Таффлера, Ліса, Тішоу, Чессера тощо. Багатофакторний дискримінантний аналіз є статистичним методом дослідження, використання якого надає можливість здійснювати класифікацію деякої сукупності об'єктів на дві або більше груп залежно від їхніх індивідуальних характеристик. Особливістю цього методу є формування функції, яка характеризує взаємозв'язок між зміною кількісних характеристик та якісною ознакою відповідної групи.

У зарубіжній практиці аналіз фінансового стану проводиться переважно шляхом коефіцієнтного аналізу (ratio analysis) за окремими напрямками. Це дозволяє аналізувати різні підприємства, незважаючи на масштаби, визначаючи ефективність і прибутковість їх діяльності. Перевага віддається проведенню порівняльного аналізу (дані підприємства порівнюються з встановленими нормативами або показниками підприємств-конкурентів), трендового аналізу (trend analysis), який включає в себе вертикальний аналіз (commonstpe analysis), горизонтальний аналіз відносних показників (percent change analysis). Варто зауважити, що використання іноземних моделей має певні недоліки, так як вони не зовсім підходять для аналізу фінансового стану наших підприємств, не враховують специфіку структури капіталу у різних галузях. Тому, дослідження існуючих методик аналізу фінансового стану підприємства, дав можливість сформулювати узагальнений алгоритм:

- 1) вибір показників для аналізу фінансового стану;
- 2) розрахунок цих показників;
- 3) порівняння отриманих результатів з аналогічними показниками даного підприємства за попередні роки, а також з нормативними і показниками конкурентів.

Проведене дослідження існуючого методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства дало змогу сформулювати висновок, що кожна методика має певні переваги та недоліки. Відтак сьогодні постає важливе питання про розробку такої методики оцінки, яка уможливила формування чіткого уявлення про існуючий фінансовий стан підприємства у середовищі його функціонування, вимагала б мінімуму інформаційного забезпечення, всесторонньо висвітлювала діяльність організації, була підставою для розробки практичних рекомендацій щодо покращення фінансового стану. Отже, з метою вдосконалення існуючих алгоритмів проведення аналізу фінансового стану підприємства пропонуємо проводити аналіз з виділенням наступних етапів:

- постановка цільової функції моделі обробки вхідної інформаційної бази. У межах цього етапу виділяється об'єкт дослідження та вивчається специфіка його діяльності, здійснюється формулювання мети та завдань комплексного аналізу фінансової звітності, досліджується представлена інформаційна база, формується сукупність напрямів аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств, визначається форма подання кінцевої (вихідної) інформації та пропозицій щодо провадження заходів;

- обґрунтування процедур та проведення первинної обробки інформації, її узагальнення. При цьому здійснюється групування інформаційних джерел та формування сукупності фінансових показників як форми узагальнення даних за згрупованими інформаційними джерелами, обґрунтовується вибір форм обробки вхідної інформації відповідно до

визначеній сукупності показників;

- вибір необхідної методики обробки вхідної інформації за певними напрямками дослідження, визначення структури та порядку формування вихідної інформації комплексного аналізу фінансової звітності малого підприємства;

- інтерпретація результатів аналітичної обробки показників фінансової звітності. При цьому формулювання висновків щодо об'єкта дослідження на підставі проведених розрахунків не тільки дає можливість замовникам комплексного аналізу одержати відповіді на поставлені ними питання, а й слугує основою прогнозування зміни економічного потенціалу підприємств;

- формування сценаріїв майбутнього тренду фінансово-господарської діяльності підприємства. Сутність даного етапу полягає в прогнозуванні результатів діяльності об'єкта дослідження з урахуванням запропонованих заходів щодо підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Результати дослідження також показали, що у вітчизняній практиці аналізу фінансового стану немає чітко регламентованої кількості фінансових коефіцієнтів, оскільки підприємницька діяльність кожного суб'єкта господарювання має свої особливості, які варто враховувати в процесах управління. Запропонований алгоритм аналізу фінансового стану підприємства сприятиме посиленню здійснення внутрішнього та зовнішнього контролю за діяльністю підприємства, уможливить прогнозування фінансово - господарської діяльності підприємств та сприятиме підвищенню їх ефективності.